Any XII Juliol - Agost 1933 Núms. 131-132

Reg. 4272

Núm. 131-132 BARCELONA, Juliol-Agost 1933 Any XII

SUMARI: La mar i l'excursionisme.—La mar i la missió de l'Excursionisme català. — Vaixells miniatura—Prometences. — L'Institut Nàutic de la Mediterrània. — Home de mar.— Una hora fora port. — Crònica. — Remerciament. — Programa. — Curses excursionistes. — Meteorològica. — Nòtules.

La Mar i l'Excursionisme

L'excursionista, àvid d'emocions, les busca per on pot trobar-les.

Uns cops recorre la terra per gaudir en la contemplació de les coses belles que els homes i la Naturalesa hi han bastit.

Altres vegades solca la mar en recerca de goigs inefables, que troba en els seus viatges, sigui per les costes, sigui travessant la mar.

I les més, excursionejant per les platges, especialment per aquelles on es presenten amb tot contrast les belleses de la mar i de la terra, especialment a la nostra costa brava.

Aquest fenòmen és degut a que la mar proporciona també emocions agradables o amargues, com amargues i agradables són les que hom experimenta per terra.

Si hom llisca brunzent o lentament per les mansoies o furioses aigües de la mar, experimenta emocions tant o més agradables o tant o més amargues que quan, fent bon temps o en ple desencadenament dels elements, va pels camins i viaranys de la terra.

La contemplació, des d'alta mar, d'aigua i cel fins l'infinit on tanca l'horitzó, o des de terra albirant com les onades de lluny s'acosten a la platja per morir-hi, proporciona emocions tant o més agradables com les experimentades des dels cims de les més altes muntanyes.

Si la pràctica de l'Excursionisme agermana als que junts fan excursions per terra, més agermana als que fan excursions per mar. Si aquells estimen la terra per on passen, aquests estimen al menys amb tanta intensitat com aquells, la mar.

Es per això que els que som excursionistes, no podem oblidar, sinó estimar, la mar.

Perque la mar és de tots i de tothom. Pròdig en benifets, dóna salut a molts malalts; proporciona elements de vida a molta gent, i

proveeix d'aires sanitosos als delicats i mitjans d'higiene a molts que sense la mar no podrien proporcionar-se'ls.

Es per això que estimem la mar; és per això que no podem oblidar-la.

Excursionistes, bons excursionistes, els pocs excursionistes que encara no heu gaudit les emocions gaies que la mar proporciona: Estimeu-la.

Excursionista, estimat excursionista. Tu, que cerques emocions per sadollar el teu esperit de satisfaccions: Llença't una vegada a la mar, torna a llençar-t'hi i experimentaràs el gaudi del seu breçoleig i acabaràs estimant la mar igual que la terra i, per poder estimar més la terra, també estimaràs més la mar.

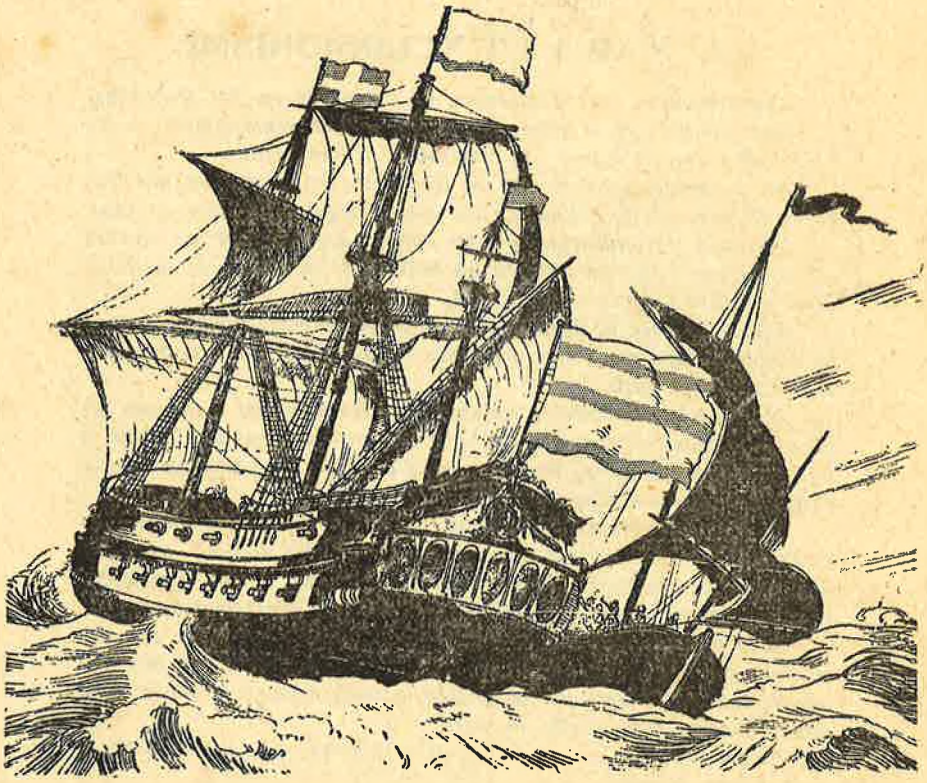

FRAGATA (d'una estampa antiga)

La Mar i la missió de l'Excursionisme català

Catalunya que en tots temps va demostrar ésser el país de més solta del món, d'un temps ençà sembla que no vulgui mantenir gaire l'honrós prestigi. Aquell seny català (que no vol pas dir un seny conservador va saber adaptar-se a tota hora en els corrents del temps i treure'n sempre el profit màxim. Al davant o de bracet amb les repúbliques medievals mediterrànies, fou el "poble més lliure del món" en ple període feudal i, caducada i tot la seva època avança de tres-cents anys la revolució francesa i en les albors del Renaixement ja té consagrada la supremàcia de les menestralies que les nacions modernes no reconeixen de ple fins al segle XIX.

Es difícil, doncs, de comprendre com un poble que en tot temps ha mantingut sempre un equilibri interior, gairebé perfecte, avui segueix per vies que fan difícil preveure que menin a cap solució eficient.

Catalunya ha estat el que ha estat i serà el que volem que sigui, per obra i gràcia de la mar. A la mar li ho devem tot i sense els seus camins mai no arribarem enlloc. La terra que ens volta, sobretot per ponent i per migdia, no és pas gens favorable al nostre esperit. El Rei En Jaume, encara que fou un mal polític (els catalans rarament n'hem produït cap de bo), potser ja sabia el que es feia desempellegant-se de Múrcia. Es la mar l'única que ha donat prosperitat a la nostra terra. Quan no hem estat mariners, no hem estat res.

En el segle passat, sobretot, hi trobem el cas més típic. Catalunya que ha anat fent la viu viu durant tot el segle XVIIIè, després de la pèrdua de les llibertats (com la venia fent així mateix amb les llibertats en els segles XVI i XVII), ve tot d'una que es recorda de la mar: fa barcos i navega i es troba que, en quatre dies, ultra fer diners, es descobreix la pròpia personalitat i es proposa recobrar-la. Sense la mar és segur que no hauríem tingut la renaixença.

Avui el nostre geni no demostra pas massa activitat. Sense mirar la situació per un caire obertament pessimista, és evident que trobem Catalunya despullada de molts factors que en els seus bons temps han constituït el seu millor ropatge. El nostre industrial crea poc; preferentment copia. El nostre comerciant no cerca nous mercats ni arrisca res. La nostra banca la tenim en descrèdit, i, en canvi, cada dia vénen a casa nostra establiments forasters per guardar-nos els capitals i cobrar-se'n els interessos. Però el que més alarma de tot és l'estat de la marina. La marina catalana avui no compta per a res. Després de la liquidació de la Companyia Transatlàntica, la qual tenia matriculats a Barcelona vaixells d'algun tonatge, no comptem amb empreses ni unitats marineres de considera-

ció. Els quatre armadors que mantenen petites línies de cabotatge i de pesca no arribarien a cobrir dignament la matrícula d'un port d'infima categoria.

No es vulgui justificar aquest estat de coses per la greu crisi que actualment paralitza el tràfec marítim arreu. Això ja no ve d'ara. La indiferència dels catalans per les coses de la mar és de fa temps. Havem passat bones èpoques d'activitat contemplant com altres països, pobres molts d'ells, endegaven la seva marina. Itàlia, en situació no gaire més favorable que Catalunya, de cara a Europa, ha suplantat la nostra marina a l'Amèrica del Sud. Grècia, un país, com Catalunya, mariner, que ha estat des de fa quarant anys l'ase dels cops de les principals potències d'Europa, s'ha enginyat de tal manera que no tan solament ha gairebé descartat la concurrència estrangera en les seves relacions amb Itàlia i França, sinó que ha arribat a adquirir, i sosté actualment avui, el cinquè lloc en quantitat de tonatge entre les nacions del món.

L'apatia que els catalans sentim per la mar és absoluta, tant si són pròsperes com adverses les condicions de la nostra economia. Es un mal que ens vé de l'ànima. El bo és que de vegades ens n'adonem i tot d'una veiem com es posa el crit al cel des d'algun diari catalanista. Ara que, després del plany, ens passem tranquillament una colla de setmanes o mesos sense piular. L'únic diari que dóna als temes marítims la deguda atenció és un diari castellà, "La Vanguardia", amb els articles intelligents i documentadíssims que cada setmana publica del senyor Joan B. Robert.

El catalanisme fins ara no s'ha sentit mariner, no obstant ésser justament l'esperit de la mar el qui va criar-lo i l'únic que pot mantenir-lo en una sana orientació.

* * *

En el número 44, del 24 de gener del 1930, del desaparegut periòdic "Excursionisme" vàrem insinuar alguna cosa que podria fer-se per encaminar el nostre jovent a les coses de la mar. Algú va estar-hi d'acord i fins es va reproduir l'article en algun diari, però, com ja suposàvem, ningú no va posar res en pràctica.

Voldríem insistir sobre el tema perquè avui el considerem de major actualitat. Ara que hom ja pot parlar més clar, no ens volem estar de fer-ho.

Què fa l'excursionisme a Catalunya? Actualment, per no dir que no fa res, gosaríem dir que fa coses molt curioses. Per un cantó veiem un sector que esmerça les activitats en curcursos d'esquís i de cinema amateur; per altra banda veiem un organisme de programes atapeïts tocant, només que de nom, totes les activitats hagudes i per haver, la dèria preferent del qual és una preparació bèllica a l'estil o en el sistema de la guerra dels carlins.

I bé, senyors: és això l'excursionisme? o bé, tan sols, és això el que cal que l'excursionisme faci?

Nosaltres havem entès sempre l'excursionisme en una denominació molt simple, això és: *córrer món per educar-se*. No creiem que pugui significar res més, ni tampoc creiem que en cap altra pràctica puguin fer-se tantes coses. Per això ens meravella més la po-

sició dels que avui s'anomenen els seus directius, que es passen el temps com si no sapiguessin què fer i surten de tant en tant amb cada pensada que n'hi ha per fer-se'n creus pel lluny d'osques de la seva concepció.

En mires a l'educació física, l'excursionisme per si sol és ja prou eficient perquè li calguin complements de pràctiques esportives. Tot el que hom ve fent i dient del gimnàs i de les curses són coses ben inútils de cara a l'excursionisme que no fan altra cosa que desvirtuar-ne la seva essència i perjudicar-lo, donant-li un caient espectacular, l'absència del qual constituïa una de les seves més altes qualitats.

En altra mena de mires, hem de doldre'ns sobretot que, deliberadament, s'hagi volgut negligir la intellectual. Justament a casa nostra on en aquest ordre tot està gairebé per fer i on el nivell mitjà del nostre jovent deixa tant que desitjar, no es comprèn com hi hagi qui gosi preconitzar que la coneixença i estudi de les nostres valors ètniques, geogràfiques, històriques, etc., sigui cosa que corri de compte de gent especialitzada i que aquesta missió ja la va realitzar de sobres l'excursionisme del vuit-cents. Ens costa de creure que sigui gent culta la que això prediqui. Es clar que la finalitat pretesa és encaminar tots els entusiasmes vers una alta missió patriòtica. Es (ara ja es pot dir) l'organització d'un exèrcit alliberador.

Sobre aquest punt cal pensar que si d'alguna cosa humanament ha servit el progrés de la mecànica (el progrés de l'intellecte ja fa molt temps que no s'endevina per enlloc), és justament per ajudar a confirmar la teoria de la superioritat d'aquell. Més que el més fort i que el més murri avui valen el més intelligent i el més culte. La potència dels pobles radica, doncs, en el seu front i no en els seus muscles.

De totes maneres fóra respectable i fins lloable la teoria d'emmenar el jovent a una alta empresa bèllica sempre que la manera de dur-l'hi s'adigués a les condicions d'ànim i de caràcter de la nostra joventut. Els catalans, com la llengua i la fesomia, tenim caràcter i temperament propis. Pretendre que havem d'obeir a un mateix pla que el jovent d'una longitud diferent i menysprear les condicions que ens són naturals és, simplement, no tocar de peus a terra.

La semblança dels problemes no comporta pas la identitat dels factors. No podem comprendre com hom pretengui cercar una solució per nosaltres, meridionals, qui tots tenim un rei al cos, amb els procediments amb què se la varen resoldre una gent del Nord, tot disciplina. Es que, per ventura, no hi poden haver sistemes adients a la nostra manera d'ésser que no tinguin pel cap baix la mateixa eficàcia dels altres? Les Companyies d'Almogàvers, gent del tot indisciplinada, crearen un sistema de combat que, dintre la tècnica medieval, no tingué parió. I, a més, és cosa per tot demostrada: són els elements els que donen l'obra i mai l'obra la que dóna els elements. De la mateixa manera que les civilitzacions messopotàmiques basteixen amb maons perquè escassegen de pedra i l'hellènica amb marbre perquè li'n sobra, sense que per això cadascuna deixi d'acomplir la seva gran missió, així mateix cada empresa ha de calcular-se amb els elements dels quals hom té a la mà directament, i perdrà temps si tracta d'importar-los o d'assimilar els propis a la faisó dels forasters.

Solucions? No som qui per donar-les, en tot el seu abast. Només hem arribat a tocar el tema per tal de posar en evidència el que sembla estrany que no ho hagi fet ningú. Demòcrates en essència estem despotricant contra tot el que representi militarisme i autocràcia. L'any passat ens va fer caure la cara de vergonya com a homes, entre altres detalls de l'organització del feix italià, el d'un flamant punyal que llueixen els oficials d'aquella milícia. Un punyal! Us imagineu el que suggereix aquesta eina en la mà d'un home? Es la negació de tota idea d'humanitat i civilització; és un retorn a la cafreria i a tot el més baix i repugnant. Quan sortíem, per mar, de Brindisi, talment vàrem respirar... Doncs bé; aquest lluït espectacle, o la seva caricatura, que és pitjor, el vàrem contemplar, no fa gaire, a casa nostra mateix. En una d'aquestes acampades que celebren de tant en tant gent que es diu excursionista, una colla de xicots portaven a tot drap penjant del cinturó el simpàtic instrument.

No. Decididament no és aquest el camí que li convé al nostre excursionisme. Ja en són prou de patriotes tots els qui veritablement el practiquen i no els cal pas tot aquest aparell extern per, si el cas es presentés, saber complir amb els seus deures. Anys endarrera, quan encara no es pensava en tot això, n'hi havia de dues menes de gent de muntanya: els excursionistes de debò, tots separatistes de cap a peus, i els "boy scouts" oficials, de significació aigualida que amb tota l'organització que vulgueu no anaven mai gaire lluny. Doncs ara sembla que hom es proposi convertir l'excursionista de debò en una mena de "boy scout" oficial. En tot no es fa altra cosa que calcar la seva disciplina.

Però, si per estimar Catalunya i treballar per ella amb eficàcia no la cal pas aquesta disciplina! Per estimar bé qualsevol cosa cal conèixer-la bé. El català que conegui bé la seva pàtria l'haurà d'estimar mal no vulgui, no solament perquè és la seva, sinó perquè en ella hi trobarà insospitades belleses i valors que comptats països poden ostentar. Però cal conixer-la, conèixer-la bé, i això no s'aconsegueix solament trescant muntanyes. Catalunya és gran i és diversa i el peregrinatge de l'excursionista ha d'arribar a tot arreu.

Es aquesta, creiem nosaltres, la primera missió de l'excursionista: conèixer bé la seva pàtria. Però, només la primera. Catalunya, gran com hem dit, vista d'una comarca, quina àrea representa dintre el mosaic de pobles del món? Es que podríem creure fermament que la nostra terra és la millor sense haver conegut mai les altres? Pecaríem en això en el d'aquells religiosos de bona fe que proclamen la veracitat de la pròpia doctrina ignorant el que predica la del veí.

Coneguda la seva pàtria, l'excursionista conseqüent ha de passar la ratlla de les seves fronteres naturals. Sobretot, ha de mirar de cara a Europa. Aquest contacte amb el món exterior, quantes coses li faria veure que altrament no hauria comprès! La necessitat del poliglotisme que s'imposa a tots els poblets petits; el terme mitjà de cultura dels seus consemblants forasters; la multitud de problemes nacionals i racials que només es comprenen i s'estudien sobre el propi terreny.

Però, aquest peregrinatge cal efectuar-lo en forma adient per tal que rendeixi el profit degut. Cal evitar el sistema turista vulgar; cal defugir el sistema collectiu. De la mateixa manera que a mun-

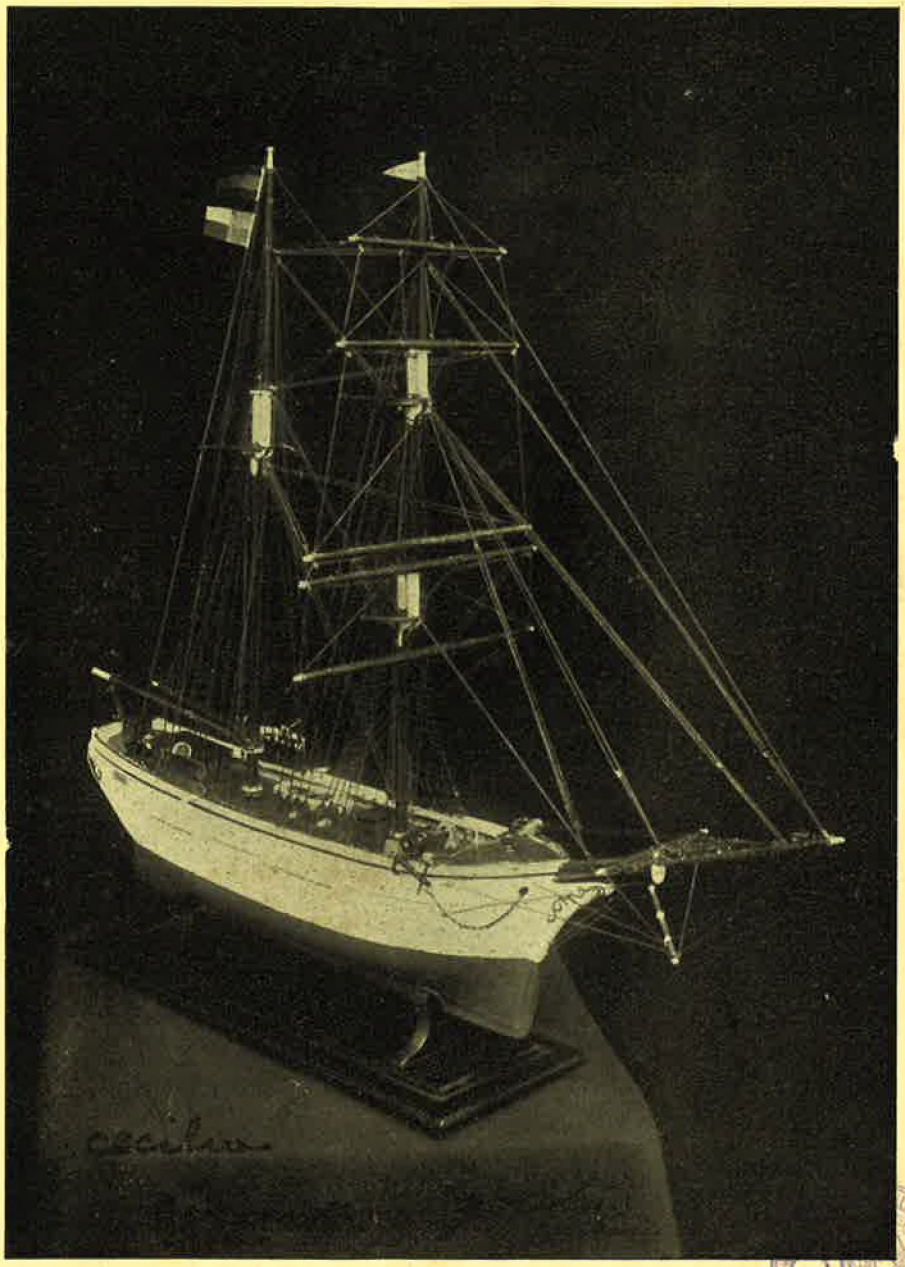

BERGANTÍ

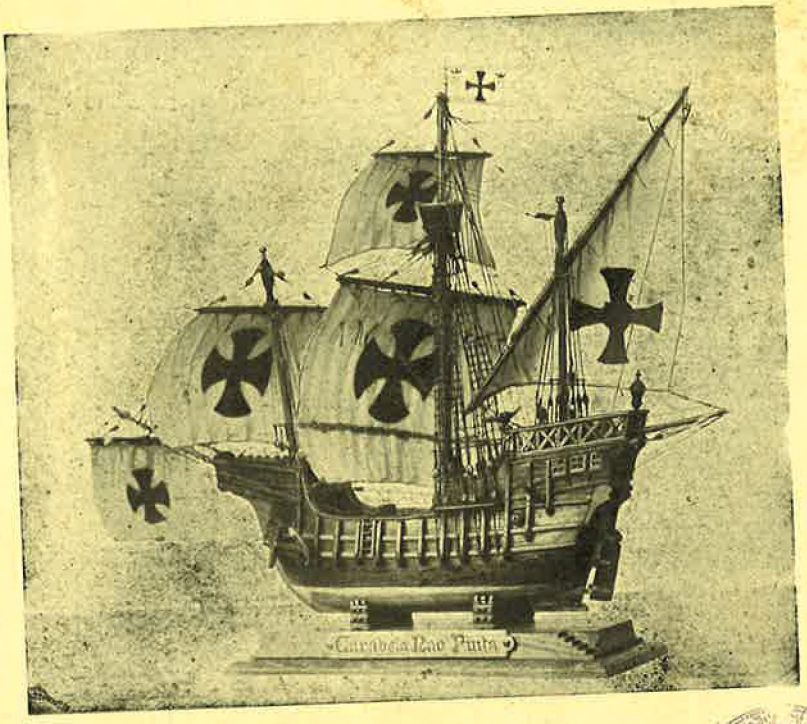

CARAVEL·LA NAU «PINTA»

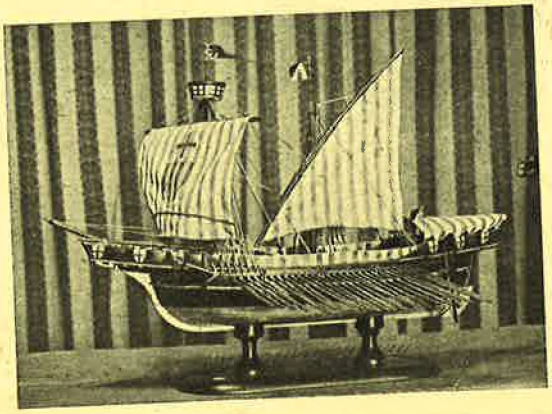

«UXER» Nau catalana del segle XIV

tanya l'instint i el coneixement teòric previ que hom tingui del terreny li permetran d'orientar-se, així mateix, anant pel món calen aquest instint i aquesta preparació per a resoldre tots els contratemps que puguin presentar-se.

No es digui que aquest èxode no està a l'abast de tots els excursionistes. Amb comptades excepcions tothom pot arribar-hi.

L'article més amunt esmentat era justament per a demostrar com es resol això en altres països.

Es sobre aquesta modalitat que cal orientar l'excursionisme català. De cara al món a través de la mar. Dur-lo a conèixer l'antiga expansió pairal. Fer-li concebre nobles expansions futures. Avesar-lo no solament a la vida marinera de barques de pesca o de viatges blaus, sinó al tràfec veritable de "cargos" i paquebots, a l'enrenou de tuanes estrangeres; ensenyar-lo a conviure amb el món i a veure com treballen i com es defensen a cada port i a cada latitud. Que sàpiga el que costa de donar entenent a l'europeu de més a prop el que vol dir ésser català.

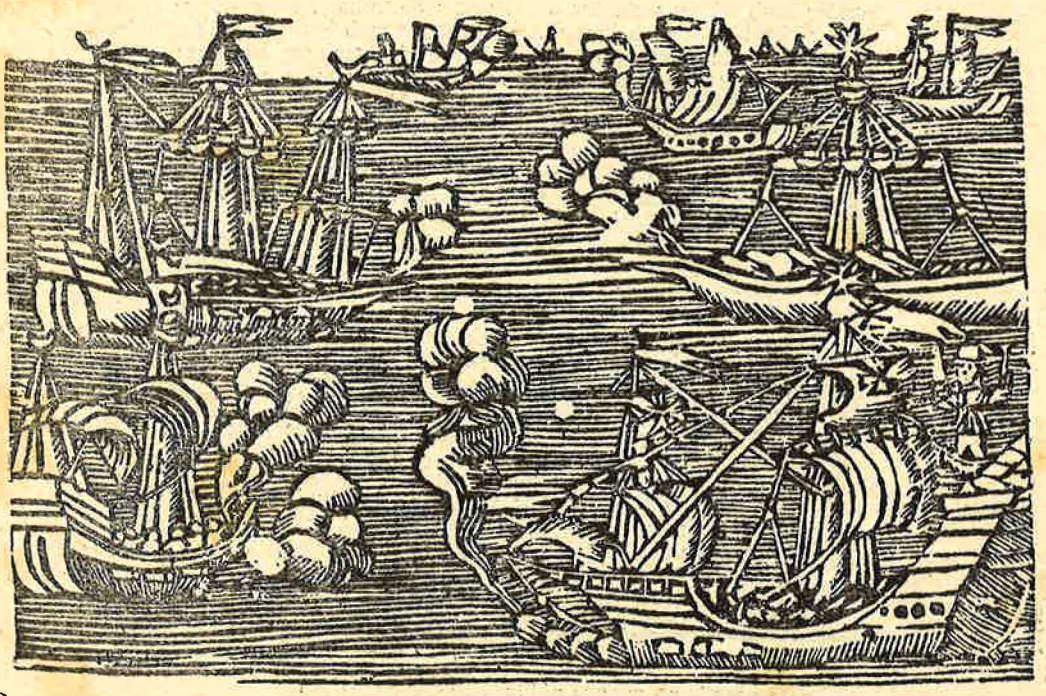

Reproducció d'un boix contemporani representant la batalla de Lepant en la qual els catalans hi prengueren part principal.

Quan aconseguíssim donar aquest tremp només que a unes quantes dotzenes de joves excursionistes, estem ben segurs que l'aspecte general de les nostres entitats prendria un caire nou. Aviat s'acabaria aquesta desorientació i aquest no saber què fer d'avui. Aviat la comprendríem la magnitud de la feina que hi ha per enllestir i es donarien compte que és més interessant per Catalunya el que hi hagi deu xicots que aprenguin francès que no pas dos-cents que se'n vagin a jugar a fer guerra.

Fem que l'excursionisme sigui l'excursionisme i res més. Si volem multiplicar la seva missió és segur que ben poc farem. Prou camins que ens dóna a seguir; prou que ens abranda el pit com a patriotes. Preparacions bèlliques? Parlar d'això a l'any 1933 davant la complexitat d'enginys que cada dia surten que desvirtuen cada vegada més l'esforç individual? Si l'afany de llibertat estés prou difós entre nosaltres, sense preparació de cap mena la llibertat s'aconseguiria. Altrament, pretendre fer-la avortar aquesta llibertat és cosa més per improvitzar-la amb diners que no pas per resoldre amb el coratge de quatre decidits.

Catalanitzem-nos bé abans que tot. Fem que siguem patriotes a ciència i a consciència i no perquè si. L'excursionisme així ho proclama amb els seus camins d'educació i de lluita. Seguim-los aquests camins en tota la seva llargada. El contacte amb la mar i amb el món ens farà valer molt més i ens tornarà més catalans; ens ensenyarà d'aprofitar moltes coses que són pròpies del nostre caràcter i que avui ens entrebanquen.

De fora estant és com millor aprendrem de veure l'espectacle galdós de la nostra política; com evitarem també el patrioterisme catalanista que, encara que sembli estrany, és producte estranger. Altres bases tindrem per al nostre ideal que haver d'alimentar-lo amb mítings i premsa de partit. z

Estimulem la creixença dels cervells, que els cors prou que seguiran! Jurquem a fer gran Catalunya en vàlua i capacitat que d'aquesta manera serà com la farem lliure i no de cap altra.

Sempre més hem recordat les paraules amb les quals un ferm patriota de l'Epir tractava d'encoratjar-nos davant dels planys que li feiem per la situació de Catalunya, ara fa cinc anys:

—No us amoïneu—ens deia—la llibertat, si la sentiu plenament ja és vostra. Si valeu més que els vostres enemics, no us podeu pas considerar com esclaus. I, baldament en fóssiu de debò, això no duraria!

Tant com més els esdeveniments polítics han fet a casa nostra la seva evolució, més hem sentit la realitat i l'oportunitat d'aquelles paraules. L'epiriota tenia ben bé raó: la llibertat veritable no és mai una qüestió de nom.

J. VIVES I MIRET

Barca parada no guanya nòlits

* * *

A mar plana tothom és bon mariner

Vaixells miniatura

PROMETENCES

A la major part dels santuaris i ermitatges escampats ça i enllà de la nostra terra veureu les parets poc o molt curulles de miracles, que són ex-vots ofrenats per diverses generacions, dels quals no ens entretindrem a comentar el gust més o menys discutible de la majoria de llurs autors o de qui en féu llur comanda. L'objectiu d'aquestes ratlles són aquests vaixells miniatura ofrenats per gent de mar, els quals resulten d'un gust més acurat.

Altrament aquests petits vaixells, a més de son caire artístic, tenen un valor documental per la història de la nostra nàutica, ja que n'hi han que pertanyen a diverses èpoques i àdhuc hom pot veure'n penjats sota les voltes de capelles en contrades ben allunyades de la mar on molts de llurs indígenes ni tan sols l'han vista mai, sense que això no vulgui dir que les ermites marineres no siguin les més preferides. A la costa brava l'ermita de Santa Cristina és una d'aquestes, i els diminuts vaixells que hi han—entre els quals cal esmentar-ne dels segles XV i XVI—apar talment que amb la remor de les ones es daleixin per baixar a joguinejar per alguna cala.

A la nostra seu, la gent de mar que sentia devoció per la imatge del Sant Crist de Lepant, entre altres coses també l'hi havien ofrenat un valuós vaixellet, el qual en un principi estava sospès per un filferro damunt la reixa de la capella, i per són fàcil moviment es decantava vers un costat o altre per l'acció de la temperatura. Entre els pescadors començà a arrelar la superstició que si hom posava les barques amb la mateixa direcció que tenia el petit vaixell amb relació a la capella, el Sant Crist els afavoria amb bona pesca. Degut a aquesta causa era gran el nombre de pescadors que cada dia anaven a la seu per veure la direcció de l'esmentat vaixellet. Per evitar aquesta preocupació ja fa molts anys fou subjectat amb un altre filferro privant-li d'aquesta manera tot moviment.

Aquestes petites obres fetes per mestres d'aixa o per entretenimment d'aficionats, si hom les pogués interrogar ben segur ens parlarien dels moments de dramatisme en què braus marins feien prometences per trobar-se en tràngols, tempestes, navegant sense nord o altres calamitats.

A més d'aquestes prometences també se'n feien d'altres que representaven un sacrifici personal i com en totes les coses per serioses que siguin també hi han moments en què l'humor fa de les seves. Ara em recorda una contalla que ens feia un amic, la veracitat de la qual no ens preocupàrem pas d'escatir.

* * *

Tots sabem que els maridats amb la mar com més crespes l'han passada més l'estimen, i encara que tots solen ésser molt valents, no

és estrany que s'encomanin a Sants i Santes per sortir del seu mal pas en un d'aquests moments difícils en què l'embarcació es converteix en una joguina infima que vol lluitar amb els elements. T'al fou el cas d'uns tripulants, un dels cuals recordant una imatge encastellada que es venerava prop de sa contrada, féu promesa conjuntament amb llurs companys de trifulgues, d'anar-hi tots caminant per la forta pujada, amb un sigró a la planta del peu si sortien bé de llur comesa.

Arribà el dia de complir la prometença i tots començaren a enfilar costa amunt dissimulant tant com podien el dolor que el llegum els produïa, però, a mesura que anaven pujant entre ganyotes i un ritme descompassat haurien estat la riota de qualsevol que hagués contemplat aquella colla que semblava talment d'estrafets. Quan s'apropaven al terme de la ruta anaren adonant-se que l'iniciador de la prometença anava caminant tot fresquet sense donar la més petita senyal de dolença. Aleshores hom li féu esment de com era possible que no donés mostres d'abatiment quan ells ja començaven a trobar-se esgotats. I ell amb molta flema responia:

—I bé, com us l'heu posat el sigró?

—.....!

No havien tractat si el sigró havia d'ésser crú o bé cuit i no cal dir que ell se l'havia procurat dels darrers.

M. JENE PONT

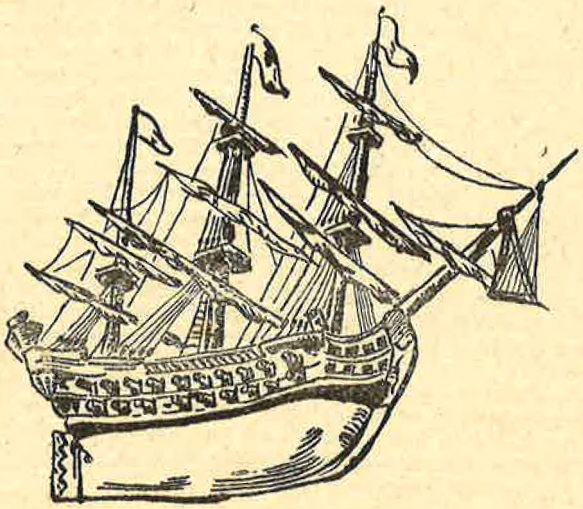

Vaixell del segle XVI.è
penjat al sostre de l'ermita de Santa Cristina de Lloret

L'Institut Nàutic de la Mediterrània

A la banda de llevant de la plaça de Palau, completament aillat de tota construcció, s'aixeca un bell i magestuós edifici, que separa la Barceloneta de la resta de la ciutat, és l'Institut Nàutic de la Mediterrània.

A aquest Institut dediquem aquestes ratlles, no ja com una suscinta ressenya dels fets i circumstàncies que han ocorregut per ésser bastit, sinó, i especialment, per tal de popularitzar, si és que podem, el seu coneixement i la seva missió.

L'Institut Nàutic de la Mediterrània és el vertader sucessor de l'Escola de Nàutica, filla d'un acord de la Junta Particular de Comerç, de Barcelona, pres el 27 de febrer del 1769, pel qual era acceptat l'oferiment de Sinibald de Mas per establir i dirigir a aquesta ciutat una Escola de Pilotatge.

Instal·lada a un local de la Barceloneta, fou trasladada, per l'augment d'alumnes, a un pis del carrer de Viladecols; després a un dels locals de la Llotja de Mar, seu de la Cambra de Comerç i Navegació, successora de la Junta de Comerç esmentada, i, per tenir necessitat dita Cambra dels locals que l'Escola ocupava, a un pis del passatge que uneix els pòrtics de Xifré, passeig de Blasco Ibàñez, amb el carrer de Cristina.

L'Escola havia estat sostinguda, especialment, per subvencions de les corporacions públiques, les que cessaren degut a què l'Estat no volia renunciar al dret de patronatge que tenia damunt de l'Escola. No obstant, tant la Direcció de l'Escola com els seus professors, amb el màximum de bona voluntat, originat per l'estimació que sentien envers l'Escola i la seva obra, sostingueren el seu prestigi científic i treballaren amb constància per tal de què Barcelona no deixés abandonada una escola, l'historial de la qual anava lligat amb el de la grandesa de Catalunya.

Bé és veritat que, quan es treballa desinteressadament per dur a terme una obra bona, les dificultats, amb més o menys treball, són vençudes. Així ho han demostrat els que havien somsiat que l'Escola fos un gran centre cultural marítim, dotat d'una biblioteca pública, d'un Museu amb el seu taller de reproduccions, amb un taller de maquinària, amb els observatoris astronòmic i meteorològic. Els seus plans han reeixit en part i avui l'antiga Escola de Nàutica — una de les més antigues que actualment existeixen a Ibèria —, convertida en Institut Nàutic de la Mediterrània, torna a reempendre, després de cent seixanta anys, la vida d'íntima relació amb les estitats comercials i marítimes de Barcelona, les quals han palesat llur amor a la tasca científica d'aquest centenari, fogar de la cultura marítima.

Per a bastir-hi l'edifici de la nova institució, es pensà en un edifici que hom havia d'aixecar al moll de la Muralla, avui de Bosch i

Alsina; mes, degut a la seva poca superfície, hom pensà en uns terrenys situats dins de la zona marítima, en els espais del front de la plaça del Palau, propietat del Ministeri de Foment, o sigui al mateix indret on actualment és bastit l'edifici de l'Institut.

El Ministeri de Marina demanà al de Foment la cessió de dits terrenys, qual cessió fou atorgada, condicionada a la presentació d'un projecte adaptat a la superficie del terreny, que era de 3.500 metres quadrats.

Aquesta circumstància féu que l'entusiasme per dur a terme la projectada Escola creixés i que fossin intensificades les gestions prop de les corporacions locals i elements marítimo-comercials interessats en l'esdevenidor de l'Escola, que no tenia ja un caràcter local, sinó únic en la Mediterrània.

La Diputació i l'Ajuntament de Barcelona, la Cambra de Comerç i Navegació i les Associacions de Navilers oferiren llur valuosa cooperació econòmica i personal per dur endavant l'obra projectada, sempre que els fos concedida intervenció directa en l'organització i funcionament de l'Escola.

Fou a les hores, davant tan valuoses collaboracions, que començà a concretar-se la idea de què la nova institució fos el llevat d'una futura Universitat Marítima; fou a les hores quan es projectà la fundació d'un Institut Nàutic.

El Ministeri de Foment donà la definitiva autorització al de Marina per a la construcció de l'edifici; aquest fou encarregat als pulcres arquitectes municipals senyors Joaquim Vilaseca i Adolf Florensa, i, simultàniament fou demanat l'ajut econòmic de les Corporacions locals i entitats marítimes, quals gestions foren coronades amb l'èxit.

El Ministeri de Marina aprovà tot el fet i, per tal de facilitar la realització del projecte, nomenà una Junta de Patronat de l'Institut Nàutic de la Mediterrània, la qual, en virtut d'una nova disposició dictada, tenia dues missions essencials: organitzar, regir i administrar els ensenyaments marítims i realitzar la construcció de l'edifici amb els cabals que havia de procurar-se.

Constituïda la Junta de Patronat, començà pel compliment de la segona d'aquestes missions, ja que, sense ella, no podia complir la primera. La seva tasca no fou exempta de dificultats, originades per la tramitació burocràtica dels tres expedients a què donà lloc la cessió del solar; per l'enfonzament de la Dictadura, amb la consegüent modificació dels representants de l'Ajuntament i de la Diputació i subsegüents necessitats de què aquests es capacitessin de la importància de la missió que es portava a terme, i per la campanya empresa per canviar d'emplaçament la institució, per entendre alguns elements de la Barceloneta que es dificultava l'entrada a la barriada i s'enlletgien aquells indrets.

Afortunadament, totes aquestes dificultats i altres de poca importància, foren vençudes i la Junta donà començ al seu comès amb tota activitat. El projecte comprenia quatre cossos d'edifici: el central, per Escola; el laterals, per internat i refugi naval, i el posterior per Escoles primàries del Pòsit Marítim. D'aquests quatre cossos d'edifici, per circumstàncies especials, una d'elles econòmica, sols ha estat bastit el destinat a Escola de Nàutica i a l'obra cultural encomenada al Patronat.

La composició i distribució de l'edifici va a un altre lloc d'aquest Butlletí. Sols ens resta palesar el nostre vehement desig de què la tasca de l'Institut sigui fructífera i que ben prompte puguin ésser bastits els altres cossos en bé de la gent de mar, de la Marina mercant i de la nostra terra.

(Dades estretes de la Memòria publicada en 1931 per la Junta de Patronat, presidida per l'honorable senyor Francesc Macià, President de la Generalitat de Catalunya.)

Home de mar

Ningú neix ensenyat.

L'home, com més sap, més val.

La instrucció és el puntal més ferm per la prosperitat i el progrés dels pobles.

Un gran home modern ha dit: Busqueu-me dos homes que tinguin exactament les mateixes condicions físiques, el mateix caràcter i el mateix temperament. Evidentment triomfarà de la vida el que tingui més instrucció.

Doncs bé: com més instrucció tinguis, més fàcil et serà emmotllar-te a l'ambient social per triomfar en la lluita per la vida.

La instrucció pots proporcionar-te-la. A la teva mà està el remei.

L'Institut Nàutic de la Mediterrània t'obre els braços i t'ofereix l'instrument per lograr el teu propòsit.

Té una biblioteca amb abundant material d'instrucció, reunit expressament per tal que vosaltres l'utilitzeu.

La Biblioteca és pública. Pots anar-hi cada dia. Sempre t'esperarà. Està oberta de vuit a onze i de sis a nou.

Ves-hi. Sadolla't de coneixements. I et trobaràs amb millors condicions per lograr amb més abundància i menys amargura els elements per satisfer les teves necessitats i les dels teus.

Una hora fora port

Aquestes mateixes paraules tots les haureu sentides en donar un tomb per la Porta de la Pau. A mi aquests quatre mots em feien l'efecte de quelcom extraordinari i misteriós. Què deu haver-hi — em preguntava — fora del port? Què deu passar-hi?

Per sortir de dubtes, una tarda del proppassat estiu prenguí passatge en el diminut vaixell que fa aquest viatge, disposat a contestar la meva pregunta i a fruir d'emocions i del gaudi de la bellesa.

Eren les 16.39 quan, després d'uns estridents tocs de sirena i de retirar la passarella, començaren les operacions de llevar l'àncora, la qual cosa fou feta en pocs moments.

El vaixell lliscava suaument per les quietes aigües del port en busca de l'eixida i les banderoles onejaven a l'impuls del vent, com si s'acomiadessin de Colom, que dalt del seu pedestal, amb el braç dret, semblava assenyalar-nos una ruta que, de bon tros, no havíem de fer.

El passatge, escampat per tota la coberta, fruïa de l'espectacle que oferia el port amb la seva innombrable munió de vaixells de tota mena, mentre un poderós trasatlàntic semblava riure's del nostre diminut vaixell.

Tot era alegria a bord. Un aparell de ràdio gramola desgranava, incansable, el seu repertori, i el vaixell, ja lliure de petites embarcacions que per tots indrets feien via, les emprengué a tota màquina.

El sol feia estona s'havia amagat. Ací i allà començaren a brillar els llums de la ciutat, mentre el vaixell s'endinzava a la mar lliure.

Fins aleshores tot havia anat com una seda; però amb tot i fer un temps serè, el mar tenia una forta corrent de llevant que, amb els seus rompents, feia onejar l'aigua fortament.

L'itinerari era seguir fins la farola de Can Tunis; però, degut a dita corrent, que agafava l'embarcació pel costat de babor, hom posà proa a llevant.

Vertaderament no feia de bon estar a coberta, puix que el vaixell començà a balancejar-se d'un costat a l'altre i tan prompte vèiem alçar-se la proa com enfonsar-se talment com si busqués camí per dessota de les muntanyes d'aigua que feien les onades.

El passatge ja no tenia l'alegria dels primers moments; es veia clar que la majoria hauria preferit trobar-se a l'escullera que al lluny divisaven, que no pas embarcats; i els més serens els haurieu vist agafats per tal de poder transitar per la coberta. I amb tot això la gramola les emprenia amb un ball exòtic, mai tan apropiat com en aquells moments.

Prompte donàrem la volta en recerca d'aigües més mansoies, la qual cosa retornà la tranquil·lilitat als intranquils, mentre allà al lluny la farola del Llobregat feia l'ullet als ocasionals marins d'una hora hora fora port.

SYNERA

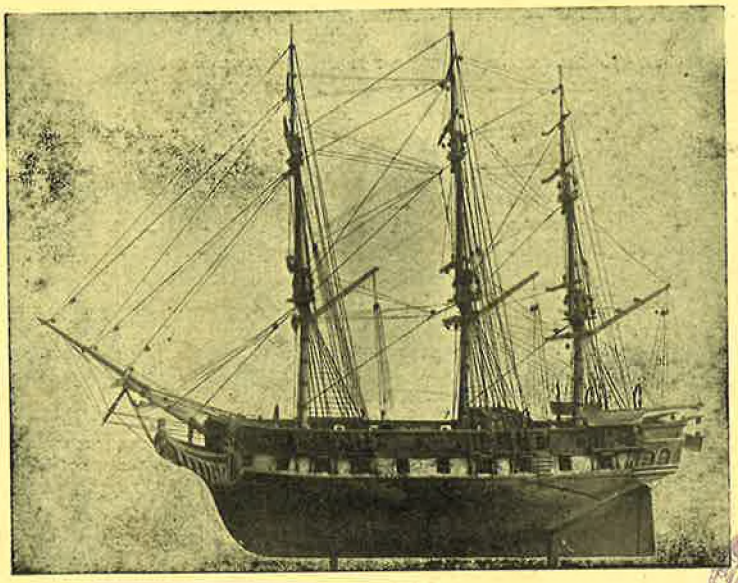

FRAGATA

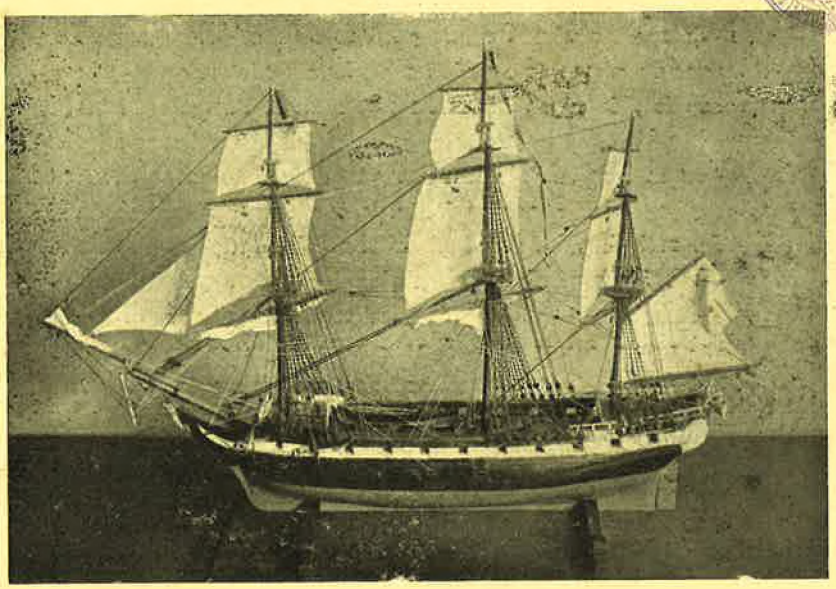

FRAGATA

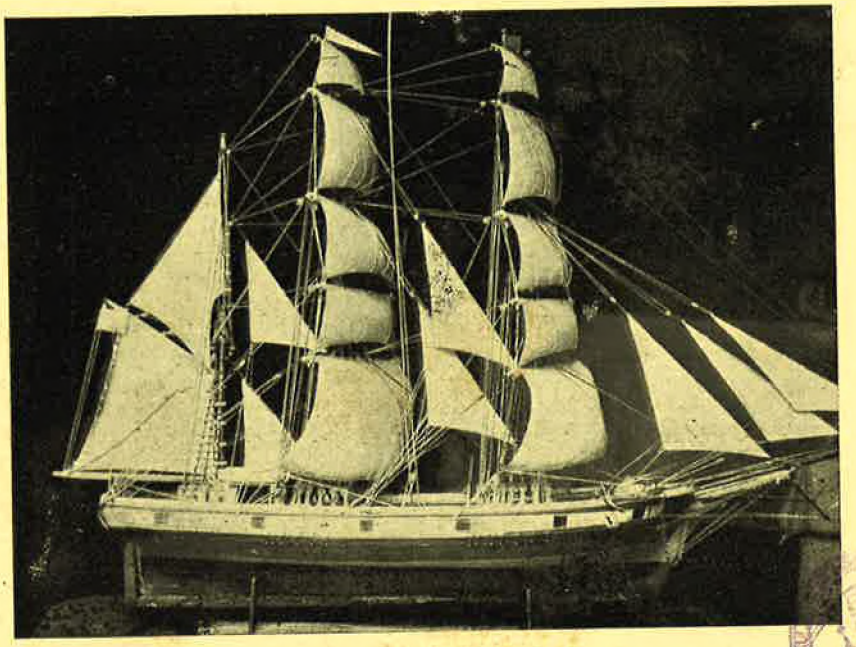

CORBETA

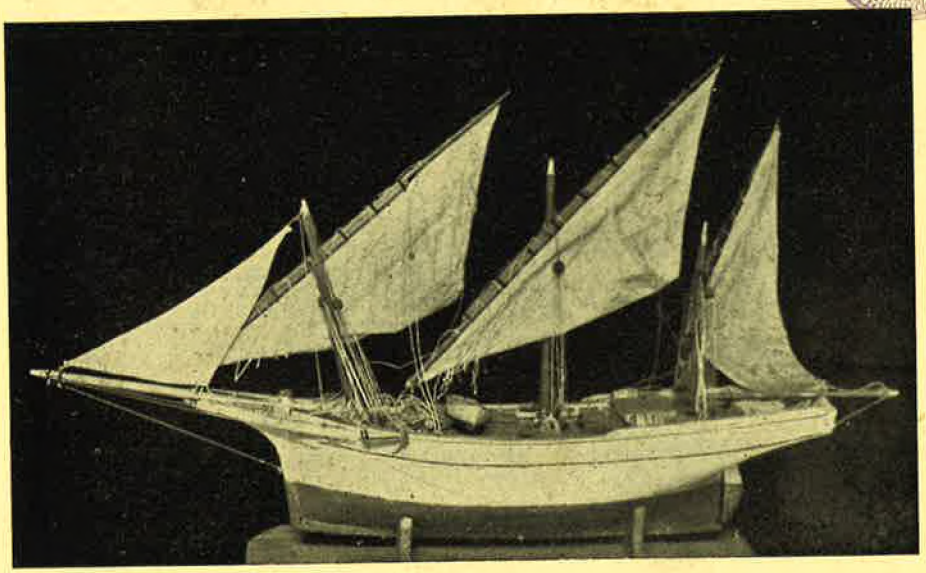

XABEC

Visita a l'Institut Nàutic de la Mediterrània

Un gros nombre de socis assistírem a la visita que la nostra col·lectivitat organitzà a dita institució oficial.

Amablement rebuts i acompanyats pels senyors Condomines i Colldeforns, Director del Museu i Secretari de la Institució, respectivament, recorreguérem les moltes i interessants dependències d'aquell fogar de cultura marítima, únic a la costa mediterrània de l'Estat espanyol, el més antic d'Ibèria i un dels més importants d'Europa.

El primer departament visitat fou la Biblioteca, que imposa des de primer moment. Es pública, compta amb les més principals revistes professionals del món; guarda vertaders tresors bibliòfils i és especialitzada per maquinistes navals, pilots i capitans. Les obres, sabiament col·locades i les taules de lectura amb tota cura ordenades, conviden a l'estudi i fan agradable l'estada als desitjosos de proporcionar-se coneixements.

El gran *Hall* de la planta baixa imposa de debò. Al bell mig una reproducció del vaixell "Sant Carles", feta amb tota cura i minuciositat de detalls, tant a l'interior com a l'exterior, crida poderosament l'atenció del visitant. La vidrieria del fons i del sostre, amb colors, és admirable i valuosa. Dues estàtues, les de Minerva i Neptú, col·locades a cada costat de l'escala d'ascens al primer pis, expliquen mitològicament el que és la Institució: Un centre de cultura marítima.

Visitem al Museu Marítim. Gran nombre de reproduccions de vaixells, antics i moderns, ordenadament col·locats; brúixoles, esfera terrestre, quadres, esfera celeste, submarins, cartes de navegar, especialment una galera del segle XVII, un llaut de pesca, la reproducció de la factoria de Matagorda (Càdiz), un pailebot, antiquíssimes cartes portàtils dels segles XIV al XVII, d'autors catalans i mallorquins, unes originals i altres reproducció, criden l'atenció. Es de lloar l'estima amb què tenen cura de dues instal·lacions, que, per tractar-se de coses nostres, contemplàrem amb fruició: El casc del vaixell que servia d'Escola Naval d'Arenys de Mar, del segle XVII i XVIII i una maqueta de l'Ictineo de Monturiol, fill de Figueres, amb la bandera que arborava en fer-se les proves al nostre port i un autògraf de l'autor.

Les aules, al primer pis, estan construïdes segons requereix la moderna Pedagogia. Contenen tota mena d'aparells i utillatge necessari per l'ensenyament. També, al primer pis, hi ha la Secretaria, despatx del Director, sala de professors i sala d'actes, laboratori de pràctiques i laboratori d'anàlisi. Es curiós el sistema de mapes. Aquests no estan clavats a les parets, sinó que, per mitjà de portes

correderes, són exposats a la vista dels alumnes. Es amb legítim orgull que ensenyen el tinter que hi ha a la Direcció i que havia pertanescut a l'antic Tribunal de Comerç. La calefacció i els serveis sanitaris es presten segons les exigències modernes.

Al segon pis, a més de les aules per ensenyaments orals, n'hi han per l'ensenyament de dibuix i construcció de reproducció de vaixells. Fins, per cassos urgents hi ha una petita enfermeria.

Al terrat hi ha els departaments destinats a observatoris meteorològic i astronòmic.

Compta amb instrumental per l'ensenyament de la brúixola, telegrafia de banderes i de llums, Codi Internacional de senyals, timó, salvavides, cordatge i tots i cada un dels molts i variats instruments que són utilitzats en la nevegació.

Als baixos hi ha dos departaments importants: El taller de pràctiques per maquinistes navals, amb els corresponents cargols, bancs i altra maquinària i utillatge, i el taller de reparacions, que té com missió facilitar la reproducció d'elements que han de figurar al Museu.

Quedàrem altament sorpresos de la gran quantitat de material que l'Institut conté, i, en sortir, ho férem amb certa recança, ja que la llarga estona passada en la visita, ens proporcionà un gaudi i una satisfacció mai superades.

Els Arquitectes autors de l'edifici són els dignes funcionaris municipals senyors Joaquim Vilaseca i Adolf Florensa, als qui donem la nostra enhorabona per haver sabut agermanar les exigències arquitectòniques amb les necessitats de la novella Institució.

Tant de bo la Junta de Patronat, que presideix l'honorable President de la Generalitat, senyor Francesc Macià, ben aviat pugui obtenir els elements necessaris perquè la Institució pugui portar a terme totes les finalitats que es proposaren els que la forjaren!

No podem acabar aquestes ratlles sense remerciar novament als senyors Condomines i Colldeforns les seves atencions i atinades i complertes explicacions que ens donaren durant la visita.

GRANADA

REMERCIAMENT

Els gravats i fotogravats que il·lustren aquest Butlletí extraordinari ens han estat deixats pel Sr. Antoni Miquel, d'aquesta barriada i pel periòdic «Excursionisme», excepte el dibuix a la ploma que reprodueix un vaixell del segle XVI, el qual és degut a la ploma del nostre consoci Sr. Antoni Granada.

A tots moltes mercès.

PROGRAMA

JULIOL

Dia 9—Assistència a l'homenatge a TOMAS RAGUER a la vila de Ripoll
—Visita al CASAL DEL METJE
—Sortida de platja a Montgat.

Dia 13—Interessant SESSIÓ DE PROJECCIONS a càrrec del nostre consoci i expert fotògraf, en LEANDRE PERACAULA sota el tema «VORES DEL RIU MUGA»
a les 10 de la vetlla a l'estatge social.

Dia 16—Sortida de platja a Montgat.

Del 16 al 23—Excursió a la VALL D'ARAN.
Detalls al *Vocal:* Ll. Pedrós

Dia 23—Sortida de minyons.
Itinerari: Mollet, Martorelles, font del Ferro, Turó Galceran, Tiana i Montgat.
Reunió: a les 7 del matí, estació M. S. A.
Pressupost: 2 pessetes *Vocal:* A. Granada

Dia 23 i 30—Sortides de platja a Montgat.

AGOST

Dia 6—Excursió col·lectiva amb autocar a Sitges i Vilafranca.
Itinerari: Cornellà, Castelldefels, Garraf, Sitges (banyar-se), Vilanova, Lurdes (dinar), pantà del Foix, Castellet, Vilafranca, Ordal, Vallirana, Molins de Rey i Barcelona.
Preu del ticket: 7'50 pessetes. *Vocal:* B. Puig
La inscripció restarà closa tan bon punt estiguin coberts els llocs de que es disposa. A Vilanova es procurarà visitar la fàbrica de Neumàtics Pirelli.

Dia 13—Visita als tallers tipogràfics de «EL DILUVIO»
Reunió: A tres quarts d'onze Passeig de Gràcia xamfrá Consell de Cent.

Dia 20—Sortida de Minyons.
Itinerari: Santa Coloma de Gramanet, Sant Jeroni de la Murtra, Tiana i Montgat.
Reunió: a les 7 matí Arc del Triomf (parada autòmnibus)
Pressupost: 1 pesseta *Vocal:* Granada

Dies 13, 20 i 27—Sortides de platja a Montgat.

SETEMBRE

Dia 3—Sortida de platja.

Dia 10—Sortida familiar i de minyons.
Itinerari: Can Gomis, Cal Borni, Sant Medí i Sant Cugat.
A la tornada el Centre anirà a ofrenar als màrtirs de 1714 un ram collit durant l'excursió. Així mateix els minyons faran la seva ofrena.

Curses excursionistes

Ha estat un èxit el resultat de la primera cursa de regularitat per parelles mixtes organitzat per la nostra entitat.

Degut a la pluja fou suspesa el dia primerament assenyalat.

Tingué lloc el dia 4 del mes de juny i hi prengueren part 16 equips.

El trajecte escullit fou des de la plaça de Vallvidrera a la font de la Mina, pel cim del Tibidabo, església de Vallvidrera, font dels Pins, i camí de Santa Creu.

La classificació fou com segueix:

1.	equip, n.º	10	Pepeta Colom i Pere Pujol	88	punts
2.	»	2	Leonor Puig i Antoni Pons	86	»
3.	»	8	Remei i Blai Puig	86	»
4.	»	11	Maria Casamitjana i Antoni Pejenaute	86	»
5.	»	16	Angelina Querol i Antoni Granada	86	»
6.	»	4	Paquita Hospital i Salvador Pedrós	85	»
7.	»	13	Pilar Granada i Enric Gracia	85	»
8.	»	15	Teresa Urgell i Magí Marimon	85	»
9.	»	7	Mercè Gaspà i Isidre Granada	84	»
10.	»	9	Joaquima i Josep Martinez	84	»
11.	»	14	Paquita Padrós i Josep Berga	84	»
12.	»	5	Rosa Royo i Francesc Granada	83	»
13.	»	3	Pepeta Castellar i Llorens Domecq	82	»
14.	»	6	Dolors i Guillem Serrate	82	»
15.	»	12	Pepeta i Leonci Martin	81	»
16.	»	1	Carme Güell i Marcel Riu	80	»

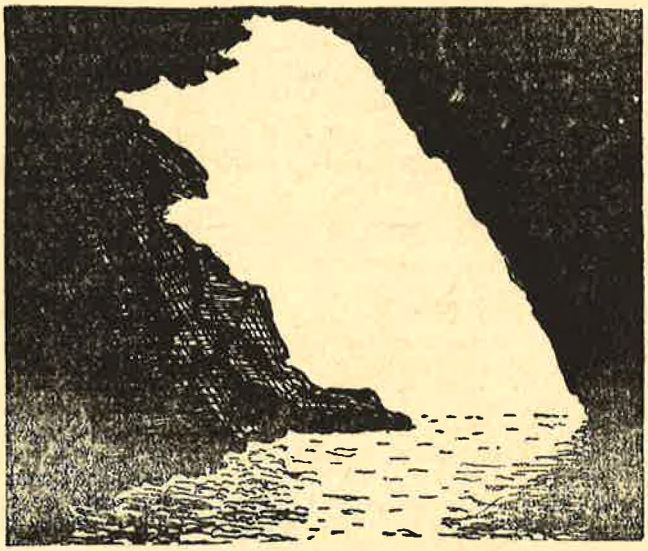

COVA DEL BERGANTÍ - TOSSA (interior)

Dibuix de P. Jorba Estiarte

Als participants, a la Comissió organitzadora, als consocis que actuaren de controls, als classificadors i als donants de premis, la nostra col·lectivitat els resta agraits.

* * *

El nostre Centre ha pres part oficialment a les curses excursionistes marxa lliure, organitzada per les entitats excursionistes de Gràcia, amb motiu de l'Aplec a l'Ermita de la Salut (Sant Feliu), i per la Joventut Catalana a Santa Coloma de Cervelló.

A la primera obtingué el primer premi per les entitats foranes i a la segona fou classificat en tercer lloc.

L'enhorabona als socis que, amb la seva actuació han donat renom al nostre Centre, senyors Borrell, Domech, Granada (A.), Martinez, Pedrós, Pejenaute, Pérez, Puig, Pujol i Riu.

NECROLOGICA

En Maginet Jané ha mort!

Tot just vingut a la vida, a la tendra edat de cinc anys, quan ja era l'alegria de la llar i el goig dels seus pares, la mort ens l'ha arrebassat.

Havia assistit a la majoria d'excursions familiars i de minyons, amb els quals confraternitzava.

Durant el seu curt pas per la vida ha experimentat el gaudi del contacte amb la Naturalesa i els sofriments, que no ha pogut resistir, de la malaltia que l'ha dut al sepulcre.

No cal dir com acompanyem en el seu condol a tota la família, especialment al seu pare, nostre estimat President.

Segons el vent, la vela.

* * *

La mar, com més té més brama.

* * *

El mariner a la mar i el terrassà a la terra.

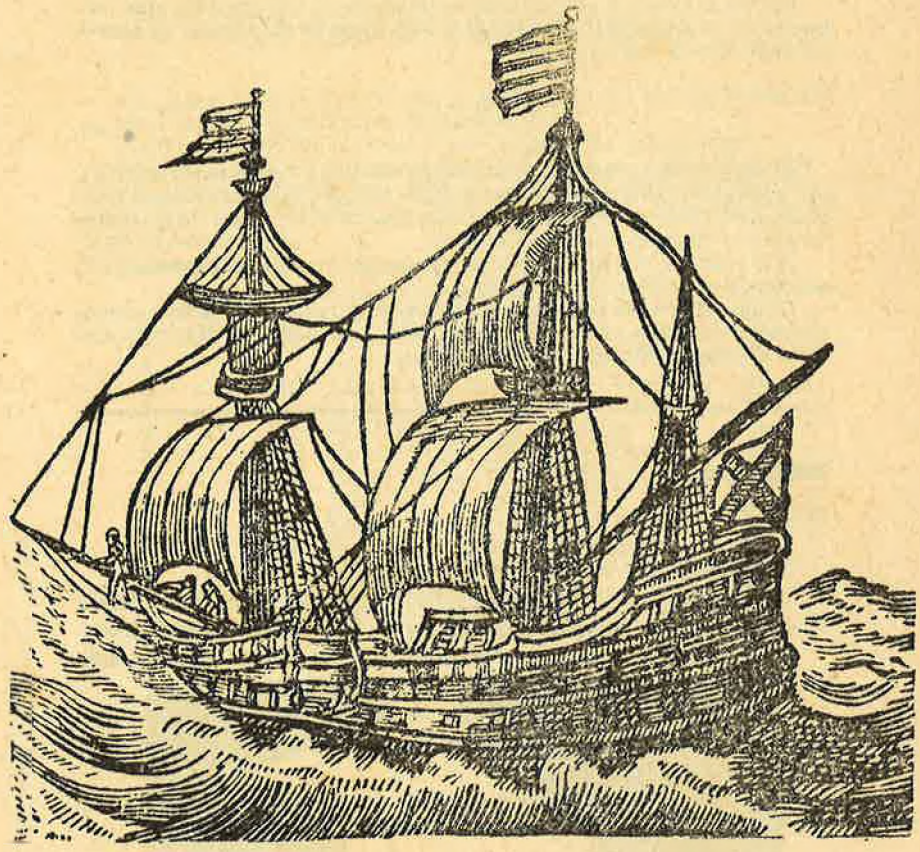

D'UNA ESTAMPA ANTIGA

NOTULES

—El nostre consoci Francesc Salom ha quedat restablert de la seva malaltia. Ens n'alegrem de tot cor.

—Els nostres consocis Srs. Antoni Raya i Maties Guiu han vist enriolada llur llar amb una nena el primer i un nen el segon. L'enhorabona.

—Dels articles firmats en són responsables llurs autors.

Tallers Gràfics Vda. R. Fabré. — Rosal, 5

9675

Museo Marítimo
BIBLIOTECA

N.º del inventario .....

75 45
5
225

Cases que recomanem

ARENYS, Llorenç — **Fusteria**
Sant Miquel, 25, botiga (B)

BADIA, Josep — **Transport en tricicle**
Roger de Flor, 92, botiga

COMAJUAN, J. — **Ferreteria**
Salmerón, 92, botiga

FILLS de RAMON GUITART
Fàbrica de Xocolata
Cardenas, 15, botiga

JENÉ, Magí — **Sastreria**
Bailén, 210, pi[illegible]

MAYMÓ, Josep. — **Rellotgeria**
Taulat, 30 biga. (P. N.)

Moral, Josep — **Motxilles i Articles de Pell**
Comerç, 30 i Rec, 16, botiga

RIU, Marcel — **Capses de cartró**
Barra de Ferro, 7, ent

SERRATE, Joan — **Ebenisteria**
Nàpols, 329, botiga